

5698

86

Warszawa, dnia 23 sierpnia 1952r.

REPUBLIKA POLSKA
MINISTERSTWO
BEZPIECZEŃSTWA WYKONAWCZEGO

DO

L. dz. 3647/3

DIREKTORA DEPARTAMENTU V-GO M.B.P.

Tow. A. Jankowski
Przebieg rozpoznawczy

W _____ m i e j s c u .

W załączeniu przesyłam kopię protokołów przesłuchania podejrz. LECHA Jana i KUBOWICZA Eugeniusza do wykorzystania .-

załączników 13.

DYREKTOR DEPARTAMENTU SLEDczego MBP.

Wyk. 2 egz. ZJ/BB

- 1. egz. - adresat
- 2. egz. - a/a

/-/
R O Ź A N S K I , płk.

DEPARTAMENT V M.B.P.
Wydział V

Wpłynęło 19.....r.

Nr. FEA-746/52 ref. R

70 28
47

Warszawa, dnia 3¹⁹ sierpnia 1952 r.

REPUBLIKA POLSKA
MINISTERSTWO
SPRAW PUBLICZNYCH

L. dz. 2863/3/6

716

SCISLE TAJNE 105

1297/s2

DO
DYREKTORA DEPARTAMENTU V-GO M.B.P.

W m i e j s c u
=====

W załączeniu przesyłam do wiadomości dwa odpisy protokołu przesłuchania podejrzanego Makusz - Weronicz Zbigniewa z dnia 20.VIII. 1952 r.

DEPARTAMENT V M.B.P.
Wydział V
Wpłynęło 4. 15 1952 r.
Nr. FEA 716/12 ref. K

DYREKTOR DEPARTAMENTU SLEDczego MBP

/-/ R ó ż a n s k i, płk.

Wyk. 2 egz. SM/Kwap.

WOJEWÓDZKI URZĄD
Bezpieczeństwa Publicznego
w KRAKOWIE

L. dz. BA-214/53

DO

NACZELNIKA WYDZIAŁU I-GO DEP. XI-GO
MINISTERSTWA BEZPIECZENSTWA PUBLICZNEGO

W WARSZAWIE

WYDZIAŁ I
DEPARTAMENT I M. B. P.
21.11.53
ZAB-125/53
ZAB-205/53

218

ZAB-E-676/52

218
Pozostawienie

W załączeniu przesyłamy informacje o stanie
śledztwa aresztowanych o współpracy z nielegalną organizacją
"Odwet Gorski" księży : LECHA Jana, WOJTCOWICZA Juliana i KUBO-
WICZA Eugeniusza.

Równocześnie zawiadamiamy, że naszym zdaniem,
a także i Wojśkowej Prokuratury jest, aby ks. LECH Jan, otrzy-
mał za te przestępstwa karę śmierci. Z uwagi na to, że rozprawa
wymienionych księży ma się rozpocząć już w najbliższych dniach
więc prosimy o wydanie swego stanowiska w tej sprawie.

Sprawa bardzo pilna.-

Odb. w 2-ch egz.

1 egz. adresat
1 " a/a.

GB/NM. Zał.1/str.9/.

Z-CA NACZELNIKA WYDZIAŁU XI WUBP

/-/ FLOREK St. por.

Krakow dnia 19.II.1953
Scisle tajne.
Egz.Nr.
K 111

166

76
34
33

Krakow dnia, 17.II.1953 r.
Scisle tajne.

Egz.Nr. 1...

K

27
31
34

112

I N F O R M A C J A

dot. aresztowanych księży z organizacji nielegalnej "Odwet Gorski" :

LECH Jana, ur. 8.I.1904, prob. parafii Kamienica pow. Limanowa

WOJTOWICZ Juliana ur. 19.II.1927, wikariusz parafii Kamienica

KUBOWICZ Eugeniusza, ur. 23.XI.1924, wikariusz parafii Kamienica

Z koncem kwietnia 1952 r. zlikwidowano działającą na terenie powiatów limanowskiego i nowosądeckiego kontr.-rewolucyjną szpiegowską organizację pod nazwą "Odwet Gorski, której założycielem i dowódcą był MAKUSZ-WORONICZ Zbigniew ps. "Montanna".

Do organizacji tej MAKUSZ wciągnął m.innymi byłych sanacyjnych granatowych policjantów, b.czk. A.K., N.S.Z. i P.S.L. oraz mieszcowskich kułaków i zdeklasowanych chłopów, co do których był pewny, że są zdecydowanie wrogo ustosunkowani do Polski Ludowej. Formy i metody walki zbrodniczej organizacji "Odwet Gorski" polegały na dywersji, terrorze, wrogiej propagandzie, kradzieży mienia państwowego i spółdzielczego, oraz na prowadzeniu szpiegostwa w interesie i na rzecz anglo-amerykańskiego wywiadu.

Skład kierownictwa kontr.-rewolucyjnej organizacji t.zw. "sztabu obszaru" wchodził : MAKUSZ-WORONICZ Zbigniew ps. "Montanna", KUKAWSKI Marian ps. "Krzywonos", KROL Franciszek ps. "Skalny", ADAMCZYK Mari-a ps. "Szarotka", oraz LECH Jan ps. "Gora" duchowny rzymsko - katolicki, proboszcz z Kamienicy pow. Limanowa.

Do organizacji tej wraz z LECHEM Janem zostali za-
werbowani : wikariusz WOJTOWICZ i KUBOWICZ - księży z tejże parafii.

LECH Jan s. Wojciecha i Katarzyny Dierczynskiej, ur. 8.I.1904 r., w Brzezowce gm. Szczucin, pow. Dabrowa Tarnowska, nar. polskiej, obywat. polskiego, syn chłopa sreniorolnego / 9 ha ziemi /, ksiadz rzymsko katolicki, proboszcz parafii Kamienica, wyksz. wyższe / Seminarium Duchowne /, majątku nie posiada w wojsku nie służył, sądownie nie karany, przed aresztowaniem zam. stale w Kamienicy / plebania / pow. Limanowa.

W/wymieniony został aresztowany w dniu 30.IV.1952 roku na podstawie sankcji prokuratorskiej Prokuratury Wojskowej w Krakowie i śledztwo zakończono w dniu 26.XI.1952 r. sporządzając akt oskarżenia.

Zapodany od miesiąca pazdziernika 1951 roku do chwili aresztowania w zamiarze dokonania przemocą zmiany Ustroju Polski R.L. brał udział w kontr.-rewolucyjnej organizacji pod nazwą "Odwet Gorski". Od jesieni 1951 roku do marca 1952 roku działając na szkodę Państwa Polskiego przekazywał MAKUSZOWI-WORONICZOWI - czł. kontr.rewolucyjnej organizacji - wiadomości z terenu gminy Kamienica, a w szczególności charakterystyki nauczycieli miejscowych szkół, przekazał różne dokumenty Episkopatu, wiedząc, że MAKUCZ-WORONICZ wiadomości te i dokumenty przekaze z kolei do Ambasady U.S.A. w Warszawie, a ponadto porozumiewał się z MAKUSZEM w przedmiocie przekazywania do Kongresu U.S.A. - fałszywych wiadomości o zamordowaniu oficerów polskich w Katyniu.

W dniu 10. stycznia 1952 roku w Łącku nie będąc do tego upoważnionym ujawnił ks. PUCIE Jozefowi fakt swojej współpracy

z Powiatowym Urzędem Bezpieczeństwa Publicznego w Limanowej.

W styczniu 1952 roku w Nowym Sączu nie będą do tego upraw-
nionym ujawnił swemu bratu (ks. LECHOWI Jozefowi) fakt swojej
współpracy z P.U.B.P. Limanowa, oraz w lutym 1952 roku w Kamie-
nicy ujawnił fakt swojej współpracy z P.U.B.P. dowódcy organi-
zacji "Odwet Gorski" (MAKUSZOWI-WORONICZOWI).

Dane powyższe oparte są na zeznaniach świadków MAKUSZ -
WORONICZ Zbigniewa d-cy "Odwetu", (KUKAWSKIEGO Mariana) członka
"Odwetu" (WOJTOWICZA Juliana) czł. "Odwetu", (KUBOWICZ Eugeniusza) -
członka "Odwetu" (ADAMCZYK Marii) członka "Odwetu", oraz jego
własne zeznania.

W/wymieniony w śledztwie zachowuje się arogancko, stara
się zagmatwać fakty zeznając jedynie na podstawie nieodpartych
dowodów i zeznań świadków. Z całokształtu sprawy wynika, że był
on poza do-cą jednym z głównych inspiratorów całej przestępczej
działalności.

Powyżej przedłożone fakty wrogiej działalności stanowią
przestępstwo z art. 4 pkt. 1 Dekret. z dnia 26.X.1949 r. o ochro-
nie tajemnicy państwowej i służbowej, zbrodnię z art. 86 par.2
KKWP, oraz zbrodnię z art. 7 13.VI.1946 r. - co łącznie przewidu-
je kara śmierci.

(WOJTOWICZ Julian) s. Michała i Anieli
z d. Musiał, ur. 19.II.1927 r. w Po-
rąbce Brzeskiej pow. Brzesko, zam.Ka-
mienica pow. Limanowa /plebania/ narod.
i obywat. polskie, poch. społ.chłopskie
z zawodu i zajęcia ksiądz, wyksz-
wyższe, przynależność WKR Tarnów, w wojs-
ku nie służył, kawaler, bez majątku, ze sło-
nie karany, b/part.

W/wymieniony został aresztowany w dniu 5. maja 1952 roku na podstawie sankcji prokuratorskiej Prokuratury Wojskowej w Krakowie i śledztwo zakończone w dniu 27.XI.1952 roku, sporządzając akt oskarżenia.

Zapodany w okresie od października 1951 roku do końca kwietnia 1952 roku należał do grupy ludzi kontaktujących się z nielegalną organizacją "Odwet Gorski" jak MAKUSZEM, KUKAWSKIM i innymi, biorąc udział w zebraniach organizacyjnych "Odwetu Gorskiego", wypożyczał pieniądze na cele organizacyjne.

W styczniu i lutym 1952 roku w Kamienicy pow. Limanowa działając na szkodę Państwa Polskiego przekazywał MAKUSZOWI-WORONICZOWI członkowie kontr. rewolucyjnej organizacji wiadomości z terenu gminy Kamienica, a w szczególności charakterystyki nauczycieli miejscowych szkół i przekazywał mu różne dokumenty Episkopatu wiedząc o tym, że wiadomości te (WORONICZ) przekaże Ambasadzie U.S.A. w Warszawie. Ponadto w marcu 1952 roku porozumiał się z MAKUSZEM-WORONICZEM w przedmiocie przekazania do Ambasady U.S.A. fałszywych wiadomości o zamordowaniu oficerów polskich w Katyniu.

Dane powyższe są oparte na zeznaniach świadków :

MAKUSZ-WORONICZ Zbigniewa, KUKAWSKIEGO Mariana, ADAMCZYK Marii, KUBOWICZ Eugeniusza i LECHA Jana - członków "Odwetu Gorskiego".

W/wymieniony w śledztwie zachowuje się względnie i jest jednym z trzech księży oskarżonych, który stara się sprawę dokładnie wyjaśnić potępiając swoje czyny.

Powyszej przedłożone fakty wrogiej działalności stanowią ~~przestępstwo~~ zbrodnię z art. 86 par. 2 KKWP i z 7 Dekr. z dnia 13.VI.1946 r.

KUBOWICZ Eugeniusz s. Władysława i Petroneli z d. Krolikowska, urodz. 23.XI.1924 r. w Starym Sączu pow. Nowy Sącz, zam. Kamienica Nr. 45 /plebania pow Limanowa, narod. polska, obywat. polskie, poch. robotnicze, zawód i zajmowane stanowisko ks. wikariusz, wykształcenie wyższe, kawaler, majątku nie posiada, sędownie nie karany, bezpartyjny.

Wymieniony został aresztowany w dniu 6.V.1952 roku na podstawie sankeji prokuratorskiej Prokuratury Wojskowej w Krakowie Sledztwo w sprawie w/wymienionego zakonczono w dniu 27.XI.1952 sporządzając akt oskarżenia.

Jest on odkarżony o te same czyny co oskarżony ks. WOJTO-WICZ Julian. W sledztwie zachowuje sie jednak w podobny sposob jak ks. LECH Jan starajac sie zagmatwac sprawę zajmując wrogi stosunek do Władzy Ludowej.

Ogólna ocena działalności księży w organizacji "Odwet".

Działalność księży LECHA Jana, WOJTOWICZA Juliana, i KUBOWICZA Eugeniusza - przejawiała się w tym, że systematycznie brali oni udział w zebraniach i odprawach organizacyjnych, które były organizowane przez MAKUSZ-WORONICZA w domu KUKAWSKIEGO Mariana ps. "Krzywonos". Wymienieni wyżej księża jako duchowni przywódcy tej organizacji finansowali tą organizację przez to, że w miesiącu styczniu 1952 roku przekazali za pośrednictwem KUKAWSKIEGO Mariana na cele organizacyjne pieniądze w sumie 3.000 złotych.

4082
39
117

Kiedy w prasie opublikowano sprawę Katynia u KUKAWSKIEGO na kolejnym posiedzeniu organizacyjnym sprawa ta została się przedmiotem, w czym brali udział : MAKUSZ-WORONICZ, KUKAWSKI Marian, ksieźa LECH Jan i WOJTOWICZ Julian. Postanowili oni wówczas wyłonic z posrod siebie komisje, ktora miała za zadanie przesłuchac w charakterze swiadka CIEPIELAKA Tomasz - pracownika Tartaku w Kamienicy na okolicznosc "Katynia", ktory rzekomo w czasie wojny jako furman był na terenie B.S.R.R.

Dokument takowy postanowili po uprzednim przesłuchaniu CIEPIELIKA podpisac swoimi pseudonimami i wyslac do Ambasady Amerykanskiej w Warszawie. W sklad wspomnianej wyzej komisji weszli : ks. LECH Jan jako przewodniczacy, zas KUKAWSKI Marian i WOJTOWICZ Julian jako czlonkowie, natomiast MAKUSZ-WORONICZ w sklad tej komisji nie wchodzila, jednak byl inicjatorem i organizatorem tego. Komisja ta swojego zadania nie zrealizowala poniewaz CIEPIELIK Tomasz na oznaczony dzien i czas nie zglosil sie. Czynnosc w tym kierunku dalsze starania przez "Komisje" nie daly takze pozytywnego wyniku, bowiem innym razem CIEPIELIK takze sie nie zglosil. Pomimo tego "komisja" sporzadzila protokol fałszywy odnosnie sprawy "katynskiej" z zamiarem przekazania go Ambasadzie Amerykanskiej w Warszawie.

*czy jest to
protokol
obrotu niemożny*

Początkiem 1952 roku ks. LECH Jan na żądanie MAKUSZ-WORONICZA przekazał temu ostatniemu pismo Episkopatu, ktore w swej tresci zawieralo poptawki do Projektu Konstytucji Polskiej Rzeczpospolitej Ludowej. O tym, że tego rodzaju pisma posiada, ks. LECH Jan sam powiedzial MAKUSZ-WORONICZOWI na jednym z zebran organizacyjnych u KUKAWSKIEGO w domu i zobowiazal sie je doręczyć co zostało wykonane za posrednictwem ks. WOJTOWICZA Juliana.

W tym samym okresie czasu ks. LECH Jan rowniez na żądanie

4783
60
118

MAKUSZ-WORONICZA doręczył mu list pasterski wydany przez ks. biskupa Jana STEPE Diecezji Tarnowskiej, który był odczytany z ambony, a w treści którego było potępienie podziemia / w szczególności org. "Stalowi Polacy" jak Umińskiego i innych / i ostrzeżenie młodzieży przed akcją podziemną / list ten został zakwestionowany wraz z archiwum org. "Odwet Gorski" /

W/wymienieni księża byli zorientowani, że nielegalna organizacja p.n. "Odwet Gorski" do której oni należeli, jednym z głównych jej celów jest prowadzenie walki z obecnym ustrojem Państwa Polskiego przez prowadzenie w Polsce szpiegostwa na rzecz państw zachodnich i w tym też celu przekazywali oni list pasterski, poprawki do Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, sporządzanie protokołu w sprawie "Katynia" i inne materiały.

W pierwszej połowie m-ca stycznia 1952 roku podejrzany MAKUSZ WORONICZ za pośrednictwem swojej narzeczonej KOKUREWICZ Heleny po uprzednim poinformowaniu jej o istnieniu nielegalnej organizacji "Odwet Gorski" usiłował przekazać do Ambasady Amerykańskiej w Warszawie materiały wywiadowcze w postaci "serwisu" wywiadowczego, który zawierał dane z dziedziny politycznej i ekonomicznej powiatu limanowskiego i sąsiedniego woj. krakowskiego. Jednak na skutek rzekomo choroby KOKUREWICZ Heleny po przyjeździe do Warszawy z materiałami wywiadowczymi do Ambasady nie dotarła i w myśl instrukcji MAKUSZ WORONICZA zniszczyła wspomniany "serwis" przez spalenie w mieszkaniu HYLAKOW u których zatrzymała się w czasie pobytu w Warszawie.

Początkiem m-ca kwietnia 1952 roku MAKUSZ WORONICZ postanowił sporządzić na podstawie pozostałych mu kopii odpisów zniszczonych przez KOKUREWICZ Helenę materiałów wywiadowczych celem

4284
4
118

przekazania tychże konsulowi angielskiemu w Kątowicach nazwiskiem SKOT nie przekazując ich rzekomo z powodu wyjazdu tegoż konsula.

W związku z tym MAKUSZ WORONICZ udał się osobiście do Warszawy celem przekazania tych materiałów Ambasadzie Amerykańskiej, czego też rzekomo nie dokonał z powodu wykładających się trudności.

W czasie rewizji znaleziono kopię tych materiałów zachowaną w Państwowym Młynie w Kanienicy.

O wszystkich tych poczynaniach wiedział ks. LECH Jan przedkładając MAKUSZOWI osoby, któreby mogły mu służyć w udzielaniu informacji szpiegowskich.

Cel śledztwa :

1. Z uwagi na to, iż MAKUSZ WORONICZ w czasie okupacji należąc do wywiadu komendy głównej A.K. współpracował z okupantem hitlerowskim, należy ustalić i zadokumentować pracę tegoż z okupantem oraz jej charakter.
2. Ustalić całokształt nielegalnej organizacji "Odwet", oraz działalność figurantów jej woorganizacji "NIE" po wyzwoleniu.
3. Ustalić wszelkie kontakty z placówkami państw zachodnich i ich charakter. Ustalić jaką rolę odegrała wyższa hierarchia kościelna w tworzeniu tej organizacji.
4. Ustalić źródła pochodzenia broni palnej i materiałów wybuchowych, którymi dysponowała nielegalna organizacja "Odwet Gorski", oraz wykryć wszystkie meliny broni.

120

5. Wyjasnic ewentualne napady ~~xx~~rabunkowe bądź też usiłowania dokonania przez członkow nielegalnej organizacji "Odwet Gorski i w jakim stopniu w to zostali wtajemniczeni zapodani wyżej ksieza.
6. Ustalic komu bezposrednio podlegał MAKUSZ WORONICZ organizacyjnie i jakie dyrektywy otrzymywał co do dalszej działalności. ~~Wx~~
7. Ustalic, co uczyniła KOKOREWICZ z materiałami szpiegorskimi w Warszawie przesłuchując na tę okolicznosc HYLAKOW.
8. Wyjasnic finansowanie przez ksiezy LECHA, KUBOWICZA i WOJTOWICZA, nielegalnej organizacji "Odwet Gorski", oraz jakie materiały wywiadowcze przekazywali MAKUSZOWI-WORONICZOWI.
9. Wyjasnic powiazania organizacyjne nielegalnej organizacji "Odwet Gorski" z bandą Perełki i ustalic meliny, gdzie ukrywa sie Perełka

Odb. w 5 egz.

- ✓ 1. LECH Jan s.Wojciecha
2. Urodzony z 8.I.1904r.w.Brzezówce pow.Dąbrowa Tarnowska
3. Narodowość Polska
4. Obywatelstwo polskie
- ✓ 5. Zawód - ksiądz rzymsko-katolicki
- ✓ 6. Ostatnio zajmowane stanowisko, ksiądz-proboszcz w Kamienicy pow. Limanowa.
- ✓ 7. Kamienica Nr.45 pow.Limanowa woj.Kraków
8. Oskarżony z art.86 § 1 i 2 KKWP, za to, że: w /w od wiosny 1951r. do czasu jego aresztowania w dniu 30.IV.52r. na terenie Kamienicy pow.Limanowa należał do nielegalnej organizacji p.n. "Odwet Górski" mającej na celu zmianę w drodze przemocy ustroju Państwa Polskiego.
9. W/w przebywa w tut.więzieniu jako więzien śledczy, oskarżony przez Prokuraturę Wojskową Rejonową w Krakowie.
10. Charakterystyka w załączeniu.
11. Orzeczenie lekarskie w załączeniu.

Wyk. w 2-ch egz.

1. egz. adresat

2. egz. a/a

KH/KH.

Kierownik Działu Spec.
/-/ Stolarczyk t. st. sierż.